

[Pierwszym artykułem z cyklu](#) rozpoczęliśmy prezentację tzw. zintegrowanych mechanizmów finansowania rozwoju subregionów z funduszy unijnych. Wsparcie dla miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych możliwe jest w ramach regionalnych programów operacyjnych poprzez trzy generalne podejścia.

Punktem wyjścia wybór obszaru, potem dopasowanie mechanizmu

Omawiając różnorodne mechanizmy finansowe dla subregionów, należy zacząć od tego, iż nie są one celem samym w sobie, a instrumentem. Narzędziem dedykowanym konkretnemu typowi obszaru. Pierwszym zadaniem dla władz regionalnych, zgodnie z nową krajową polityką rozwoju regionalnego, jest identyfikacja w regionie obszarów strategicznej interwencji. Zarządy województw mają do dyspozycji katalog wspólny dla całego kraju, ale mogą również zidentyfikować inne typy obszarów, według specyficznych dla regionu czynników. W katalogu ogólnokrajowym znalazły się: miasta wojewódzkie i ich obszary funkcjonalne, miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji oraz obszary wiejskie, wymagające wsparcia. Wytypowanym obszarom dedykowano następnie instrumenty wsparcia. Są wśród nich mechanizmy określone z góry w zasadach polityki spójności, ale także mechanizmy zaprojektowane indywidualnie przez regiony w ramach polityki regionalnej.

ZIT

Pierwszą opcją wsparcia jest instrument *Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych*, dla których podstawą prawną jest art. 7. tzw. rozporządzenia ogólnego *Parlamentu Europejskiego*, opisującego ZIT jako jedną z form wdrażania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, oraz art. 36. rozporządzenia o *Europejskim Funduszu Rozwoju Regionalnego*, opisujący bezpośrednio instrument ZIT.

Na terenie miast o randze regionalnej i subregionalnej i ich obszarach funkcjonalnych realizacja ZIT jest wynikiem decyzji samorządów województw, które postanowiły wspierać te ośrodki za pośrednictwem ZIT i wynegocjowały z *Komisją Europejską* regionalne programy operacyjne. Obszar, na którym realizowany jest instrument ZIT, uzgadniany jest wspólnie przez samorząd województwa oraz gminy zainteresowane realizacją tego mechanizmu. Mechanizm ten podlega tym samym regułom wdrażania, co ZIT na terenie miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych. Wymaga delegacji zadań i wskazania zakresu delegacji w RPO oraz przewiduje możliwość stosowania trybu pozakonkursowego.

W wyniku negocjacji z *Komisją Europejską* ustalono, iż w Polsce realizowanych będzie siedem subregionalnych mechanizmów ZIT:

- trzy na Górnym Śląsku: **Rybnik, Częstochowa, Bielsko-Biała** (to wyjątkowy przykład wśród regionów, ponieważ w Województwie Śląskim ZIT będzie realizowany we wszystkich czterech subregionach, ponieważ także w subregionie centralnym – Katowice),
- dwa na Dolnym Śląsku: **Wałbrzych i Jelenia Góra**,
- jeden w Wielkopolsce: **Kalisz-Ostrów Wlkp.**,
- jeden w Pomorzu Zachodnim: **Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzki.**

Quasi ZIT

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: sobota, 24, październik 2015 00:00

Jarosław Komża

Odśloni: 1801

Władze części regionów zdecydowały się na wprowadzenie dla miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych mechanizmów wsparcia bazujących na instrumencie ZIT. Dwoma przykładami takich rozwiązań są „ZIT-y bis” w Województwie Warmińsko-Mazurskim dla dwóch ośrodków miejskich: Elbląga i Ełku oraz **Zintegrowane Porozumienia Terytorialne** w Województwie Pomorskim dla miejskich obszarów funkcjonalnych Bytowa, Chojnic-Człuchowa, Słupska, Kościerzyny, Kwidzyna, Malborka, Lęborka oraz Starogardu Gdańskiego

Podział na subregiony i dedykowane konkursy

W niektórych przypadkach władze województw zdecydowały o podziale regionu na subregiony i dedykowaniu instrumentów wsparcia w takim systemie. Najbardziej znanym przykładem jest **Województwo Śląskie**, stosujące ten czytelny, jasny model od dawna. Każdy z subregionów ma swoją strategię i swoją alokację w RPO. Dzięki temu zarówno subregiony nie konkurują ze sobą, jak i poszczególne samorządy lokalne. Do tego, jak wspomnieliśmy wyżej w każdym subregionie stosowany jest mechanizm ZIT – dla miasta wojewódzkiego Katowice i jego obszaru funkcjonalnego, jak i dla miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych.

Podobny model zastosowano w **Małopolsce**, w okrojonej skali. Region małopolski także został podzielony na subregiony. Jednak nie opracowano dla każdego z nich strategii. Zamiast niej powstał jeden, wspólny dla wszystkich subregionów, program rozwoju. Rozróżnienie wprowadzono na etapie identyfikacji projektów. Nazwano to rozwiązanie "szczególnym trybem konkursowym". Fora subregionalne identyfikują ponadlokalne projekty partnerskie. Przedstawiają ich pakiety jako rekomendacje dla instytucji zarządzającej RPO (zarząd województwa). Po ich akceptacji, urząd ogłasza dedykowany danemu subregionowi nabór, w trybie konkursowym, wcześniej zidentyfikowanych projektów.

Preferencje w kryteriach oceny projektów - dla obszarów i dla partnerstw

Zarówno na Śląsku, jak i w Małopolsce, oprócz instrumentu ZIT dla metropolii oraz podziału na subregiony i przeznaczania dla nich puli pieniędzy, stosuje się także instrumenty dla innych obszarów strategicznej interwencji: dla miast i ich dzielnic wymagających rewitalizacji oraz dla obszarów wiejskich wymagających wsparcia. Mają one postać preferencji w kryteriach oceny projektów, w ramach osi priorytetowych RPO w wybranych priorytetach inwestycyjnych, dla przedsięwzięć zgłaszanych z wybranych obszarów.

Ten sposób „znaczenia” pieniędzy w RPO dla różnych **grup** potencjalnych beneficjentów, **ujętych terytorialnie (obszary strategicznej interwencji)** lub **ujętych podmiotowo (partnerstwa)**, jest powszechnie stosowanym rozwiązaniem ukierunkowania strumienia funduszy. Przykładem tego typu rozwiązania, premiującego wybrane obszary, jest zastosowane w Województwie Lubuskim obowiązywanie - w ramach wybranych działań osi priorytetowej programu - kryterium merytorycznego, jakim jest **lokalizacja projektu** w konkretnych, wymienionych miastach o znaczeniu subregionalnym. Spełnienie tego kryterium premiowane jest przyznaniem odpowiedniej liczby punktów. Przykładem tego samego typu rozwiązania, ale premiującego partnerstwa pomiędzy JST bez względu na ich lokalizację, jest **Kontrakt Lubuski**. W tym przypadku instrument nie jest kierowany do konkretnego typu obszaru, a do konkretnego typu beneficjentów - jednostek samorządu terytorialnego, tworzących oddolne partnerstwa na rzecz realizacji przedsięwzięć rozwojowych (z wyłączeniem ZIT). W lubuskim 23 partnerstwa zgłosiły 60 koncepcji obejmujących m.in.: uzbrajanie terenów inwestycyjnych, promocję

ZIT, RIT, ZPT – instrumenty zintegrowane dla subregionów (cz.2)

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: sobota, 24, październik 2015 00:00

Jarosław Komża

Odsłony: 1801

---

gospodarcę, infrastrukturę edukacyjną, czy zakup taboru pasażerskiego, budowę ścieżek rowerowych, termomodernizacje obiektów.